

Styrets årsberetning 2023

VEST-AGDER-MUSEET IKS – virksomhet, visjon og verdier

Vest-Agder-museet er organisert som et interkommunalt selskap med formål å organisere innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av kunst- og kulturhistorie. Vest-Agder-museet har ansvar for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som gjennom avtaler er del av den konsoliderte enheten:

- Flekkefjord museum
- Lista museum
- Tingvatn fornminnepark
- Sjølingstad Uldvarefabrik
- Mandal museum
- Kristiansand kanonmuseum
- D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum
- Odderøya museumshavn
- Gimle Gård
- Kristiansand museum
- Setesdalsbanen

Avdelingene spenner over et bredt tematisk spekter, fra bymuseer og friluftsmuseer til teknisk-industrielle kulturminner. I tillegg kommer felles administrasjon og fagseksjon, med kontorer på Vestre Lasarett på Odderøya i Kristiansand. Både fagseksjonen og administrasjonen arbeider på tvers i museet, med felles faglige satsninger, administrative rutiner og støttefunksjoner.

Vest-Agder-museets slagord er *Vi forteller din historie*. Museets visjon – *Sammen skal vi flytte grenser* – gir retning for arbeidet i et framtidsrettet museum der medarbeidere, frivillige, ledelse, styre og eiere sammen skal by på det beste vi har og er, og foreta smarte veivalg for gode opplevelser og ny innsikt.

Vest-Agder-museets kjerneverdier er:

EKTE – som betyr at vi holder det vi lover og er etterrettelige. Dette skal vi ytterligere forsterke gjennom originale gjenstander og historier som bekrefter og utfordrer.

KREATIVE – som betyr at vi tar initiativ, er åpne, tenker nytt og er løsningsorienterte i møte med publikum, hverandre og omverdenen. Vi skal være et levende museum som berører og begeistrer.

VEST-AGDER-MUSEET IKS – organisasjon

Deltakere i Vest-Agder-museet var i 2023 Agder fylkeskommune og kommunene i tidligere Vest-Agder fylke. Eierandel og deltakeransvar er fordelt slik:

- Agder fylkeskommune 50/100
- Kristiansand kommune 22/100
- Lindesnes kommune 7/100
- Flekkefjord, Farsund og Vennesla kommuner 5/100 hver
- Lyngdal kommune 2/100
- Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Åseral kommuner 1/100 hver

Museet skal bidra til at eierkommunene får et godt museumstilbud, og at det legges til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet. Museet skal også gi faglig bistand til andre museer eller samlinger som ikke er med i det konsoliderte museet. Museet har i tillegg ansvar for fire kulturminner med nasjonal posisjon. Når det gjelder museets samfunnsrolle har det også blitt arbeidet internasjonalt. Alt arbeid i museet skal utføres i samsvar med ICOMs museumsdefinisjon og etiske regelverk. Vest-Agder-museet arbeider også for å oppfylle ICOMs resolusjon om bærekraft, gjennom å implementere resolusjonen i aktiviteter og planer og bidra på ulike måter til å sette fokus på bærekraftsmål i organisasjonen generelt.

REPRESENTANTSKAP OG STYRE

Representantskapet er Vest-Agder-museets øverste myndighet og har 11 medlemmer; 1 medlem fra hver deltakerkommune og 1 medlem fra Agder fylkeskommune. Arne Thomassen er valgt som representantskapets leder for perioden 2020–2024, med Margrethe Handeland som nestleder. Det ble avholdt 2 representantskapsmøter i 2023; 18. april og 5. desember, begge som fysiske møter.

Vest-Agder-museet har et styre på 9 medlemmer med like mange varamedlemmer. 7 styremedlemmer velges av representantskapet, mens 2 velges av og blant de ansatte. Valgperioden er 2 år, og halve styret er på valg årlig.

STYREMEDLEMMER

Terje Damman – styreleder
Rune André Sørtveit Frustøl – nestleder
Anita Sindland Dietrichson
Ingrid Louise Engelsen Flatval
Kari Røyndid
Hilde Charlotte Solheim
Aslak Wegge
Tonje Tjøtta – ansattrepresentant
Per Grimsgaard – ansattrepresentant

VARAMEDLEMMER

Jan Seland (første varamedlem, møter fast i styremøtene)
Birte Simonsen
Jens Rød
Ingrid Merethe Williamsen
Jan Petter Gysland
Torunn Charlotte Nyberg
Øistein Hatlebakk
Oliver Johan Torkelsen – ansattrepresentant
Trine Eikaas – ansattrepresentant

Det har blitt avholdt 6 ordinære styremøter (5 fysiske møter på forskjellige av museets avdelinger og 1 møte på Teams) samt 1 styremøte per E-post. Totalt har 58 saker blitt behandlet. Vest-Agder-museet har styreansvarsforsikring med forsikringssum kr. 10.000.000 per skade.

Styret har gjennom året blitt holdt informert om virksomhetens økonomiske situasjon og økonomistyring, samt om den løpende driften av Vest-Agder-museet. Revisor fra Agder Kommunerevisjon deltok i styremøtet 28. februar 2023 under behandlingen av årsregnskap og styrets årsberetning for 2022.

I møte 15. juni vedtok styret ny strategisk plan for perioden 2023-2027 og ny sikringsplan for perioden 2023-2028. I styremøte 2. november ble 5-årsplan for antikvarisk bygningsvedlikehold vedtatt.

Styret har særlig vært holdt orientert rundt saker knyttet til arbeidet med finansiering av nytt museumsbygg på Odderøya og innflyttingen i Vest-Agder-museets nye magasin. Museets arbeide med universell utforming har også stått på styrets agenda. Utredningen rundt fremtidig arkiv- og museumsstruktur i Agder har pågått hele 2023. 27. april møttes styrene i Aust-Agder-museum og Arkiv og Vest-Agder-museet til felles møte. I styremøtet 15. juni gav styret i Vest-Agder-museet sine innspill til prosessen. arbeidsgruppas anbefaling legges fram rundt årsskiftet 2023/2024 for videre behandling i eierkommunene.

Ansatte, frivillige, arbeidsmiljø og bærekraft

ANSATTE OG FRIVILLIGE I VEST-AGDER-MUSEET

Ved årsskiftet 2023/2024 hadde museet 56 ansatte fordelt på totalt 52,3 årsverk. I tillegg er 2 ansatte i permisjon. Antallet midlertidige ansatte har gått ned de siste årene, og teller ved årsskiftet 2, hvorav en arbeider med registrering og flytting av gjenstander inn i nytt magasin og den andre med utstillingsproduksjon. I museets høysesong øker antallet ansatte betydelig i form av fortellere/guider, butikk-, kaféansatte og vedlikeholdsarbeidere. Også i 2023 har museet vært arena for arbeidspraksis og -trening for personer fra NAV og andre arbeidstiltaks-institusjoner.

Delingen av museet i regionene øst og vest videreføres, og representanter for regionene, sammen med leder for fagseksjonen, direktør og administrasjonssjef utgjør museets øverste ledergruppe. Øvrige avdelingsledere, fagseksjonsleder, økonomileder og lederne for formidling og samlingsforvaltning har deltatt i utvidet ledergruppe. Stilling som leder av seksjon for forskning, formidling og forvaltning (fagseksjonsleder) har vært vakant store deler av 2023. Før årsskiftet ble en langvarig rekrutteringsprosess fullført med ansettelse av ny fagseksjonsleder som tiltrer tidlig i 2025. I mellomtiden ivaretas ansvaret av konstituert leder i seksjonen.

Flere av avdelingene i Vest-Agder-museet har venneforeninger som deltar direkte eller indirekte i driften. For å sikre involvering og eierskap til museumsdriften har museet inngått samarbeidsavtaler med de største venneforeningene. På Setesdalsbanen er de frivilliges innsats i togkjøringen avgjørende for driften i sommersesongen, og det legges ned en betydelig frivillig innsats også gjennom resten av året. På Hestmanden bidrar D/S Hestmandens Venner med flere tusen dugnadstimer knyttet til vedlikehold, som mannskap ved seilinger og i formidlingen av skipet og Norsk krigsseilmuseum. På de fleste avdelingene i museet bidrar frivillige krefter både faglig og sosialt til miljøene de er en del av, samtidig som de tilfører verdifull innsats i form av dugnad. Frivilliges innsats i 2023 utgjør nærmere 24 000 timer.

Etter koronapandemien har det frivillige engasjementet i samfunnet generelt vært lavere enn før, noe som dessverre også erfares i flere av museets venneforeninger. Museet arbeider aktivt sammen med venneforeningene for å tiltrekke nye frivillige til dette viktige arbeidet.

LIKESTILLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

Vest-Agder-museet har en aktiv og målrettet tilnærming til likestilling og arbeid mot diskriminering på arbeidsplassen. Blant de ansatte er flere nasjonaliteter representert, og museet er opptatt av mangfold og inkludering både internt og i sin tilnærming til publikum. Av de 56 ansatte var 28 kvinner og 28 menn, og styret besto av 5 kvinner og 4 menn i 2023. Med bakgrunn i denne kjønnsfordelingen har det ikke blitt

funnet nødvendig å iverksette spesielle tiltak for å fremme likestilling i virksomheten. Ufrivillig deltidsarbeid er ikke påvist i Vest-Agder-museet. Konkrete analyser og vurderinger knyttet til arbeidet med arbeidsrettigheter, likestilling og diskriminering i museet er inkludert i museets rapport *Redegjørelse i forhold til Åpenhetsloven*, som er publisert på museets nettsider.

ARBEIDSMILJØ (HMS) OG ARBEIDSMILJØUTVALG (AMU)

Arbeidsmiljøet i Vest-Agder-museet oppfattes som godt. Det legges vekt på god intern informasjonsflyt og kontinuerlig kommunikasjon mellom ledelse og ansatte for å oppnå medvirkning og eierskap i prosessene. For å bygge en mest mulig enhetlig organisasjonskultur gjennomføres jevnlig sosiale og faglige aktiviteter for alle ansatte. I 2023 har det vært gjennomført 3 fellessamlinger; den første i mars der ansatte ble kjent på museets nye magasin, i september med omvisning på Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter og ikke minst om bord på D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum, og i november på Mandal museums nye industrihistoriske utstilling på Ballastbrygga med etterfølgende julelunsj på Sjølingstad Uldvarefabrik. Totalt sett veldig nyttige samlinger der vi har bygd godt arbeidsfellesskap og arbeidsmiljø på tvers av fagområder og avdelinger, og ikke minst hatt fokus på sosialt samvær museets kolleger imellom.

I april ble det gjennomført en felles samling med alle ansatte i Vest-Agder-museet, Aust-Agder museum og Arkiv og Arkivssenter Sør, der det ble gitt anledning til ansattes innspill til den pågående prosessen ift. fremtidig museums- og arkivstruktur i Agder.

Ledelsen i Vest-Agder-museet legger vekt på å skape god dialog med de tillitsvalgte, med jevnlig møter med organisasjonstillitsvalgte og i arbeidsmiljøutvalg (AMU). Museet har fem stedlige verneombud hvorav ett hovedverneombud. Vest-Agder-museet er medlem og medeier i Agder Bedriftshelsetjeneste. I 2023 har bedriftshelsetjenesten bidratt med støtte i enkeltsaker, deltatt på vernerunder og gjennomført helse- og arbeidsmiljøundersøkelser i administrasjonen og på Sjølingstad Uldvarefabrik. Det er i 2023 gjennomført vernerunder ved alle avdelingene og forslag til tiltak er fulgt opp. Bedriftshelsetjenesten deltar i AMU, som har avholdt 4 møter i 2023. Sykefravær, helse- og arbeidsmiljøundersøkelsene, vernerunder, avvik og oppfølging av konkrete saker har stått på agendaen i AMU. Det har totalt blitt rapportert inn 13 avvik til AMU i 2023, hvorav mindre personskader på ansatte og besøkende. Avvikene er fulgt opp både internt og eksternt og meldt inn til relevante myndigheter der det er pålagt. Nærmere informasjon om de enkelte hendelsene forefinnes i AMUs årsrapport for 2023.

Det totale sykefraværet, som omfatter både legemeldt og egenmeldt sykefravær var 6,2 % i 2023. Administrasjonen følger kontinuerlig opp sykefravær i samarbeid med avdelingslederne og bedriftshelsetjenesten, med fokus på å legge til rette for den enkelte sykmeldte og for å redusere sykefraværet.

ARBEID MED BÆREKRAFT OG MILJØ

Museene i Norge utgjør unike rom for å formidle både lokale og globale bærekraftsperspektiver, samtidig som vi også opplever klimautfordringer ift. egne samlinger. Som pålitelige kilder til kunnskap, er museene en viktig ressurs for å formidle fakta og bidra til engasjement og handling når det gjelder bærekraft, klima og miljø. Vest-Agder-museet anser seg å være en aktør i det grønne skiftet i museumsbransjen og søker å bidra til oppfyllelsen av flere av FNs bærekraftsmål og ICOMs nye resolusjon om bærekraft.

Forskning viser at kulturopplevelser er viktig for psykisk helse, og gjennom utstillinger og formidling bidrar Vest-Agder-museet til å fremme livskvaliteten til sine besøkende. Museet har også et sterkt fokus på

samfunnsrolle der vi blant annet belyser kontroversielle tema i samtiden og deler kunnskap som setter spesielt utsatte grupper bedre i stand til å delta i samfunnet.

Som ledd i arbeidet med sosial bærekraft og mindre ulikhet gir museet gratis årskort til familier med utfordrende økonomi, asylsøkere og flyktninger. Museets tilbud til skoler og barnehager er et viktig bidrag for å nå FNs bærekraftsmål knyttet til god utdanning og utgjør også en del av museets samfunnsrolle. Tilbudet er gratis for skolene, slik at alle skal ha lik mulighet til å delta.

Tilgang til kunnskap og deltaking er en viktig demokratisk rettighet og Vest-Agder-museet er i gang med å kartlegge status på universell utforming ved avdelingene og vil se på mulige forbedringer, både gjennom fysiske og digitale tiltak. Arbeidet skal involvere relevante brukergrupper i utformingen av løsninger som er realiserbare innenfor museets økonomiske rammer og kulturminnevernhensyn.

Ansvarlig forbruk og produksjon og generelle klima- og miljøhensyn er fokusområder i museet drift. I all utstillingsbygging har museet fokus på god ressursutnyttelse og gjenbruk av materialer. Å utnytte og videreutvikle eksisterende bygg i stedet for å sette opp nybygg, er også en form for bærekraft som etterstrebes og som bidrar i utviklingen av Agder som en miljømessig bærekraftig region. Planene for det nye museumsbygget på Odderøya er oppdatert for å ivareta klima- og miljøkrav i stadig utvikling.

På flere av museets avdelinger arbeider vi med ressursbesparende tiltak. Utskifting av lyskilder til LED, installering av varmpumper og nattsinking på varmekilder er eksempler på energibesparende tiltak. På Sjølingstad Uldvarefabrik er forprosjekt om verdiskapning, bærekraft og sirkulærøkonomi gjennomført og midler fra Riksantikvaren og Agder fylkeskommune muliggjør igangsetting av et omfattende prosjekt med tiltak som installasjon av solceller på taket, varmpumper, elektrisk kjele som erstatning for den oljedrevne samt bedre utnyttelse av egen vannkraft. Også ved andre avdelinger gjennomføres det ENØK-kartlegginger med formål å iverksette målrettede energibesparende tiltak.

ARBEID MOT MISLIGHETER OG KORRUPSJON

Vest-Agder-museet tar ansvar i forhold til å bekjempe misligheter og korrupsjon, og for å bidra til anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter både i egen virksomhet og hos sine leverandører. Gjennom sine retningslinjer, rutiner og risikovurderinger arbeider museet for å minimere risikoen for misligheter ifm. museets drift. For å bidra til FNs bærekraftsmål om anstendige arbeidsforhold er museet opptatt av å ha ryddige arbeidsforhold i egen virksomhet bl.a. gjennom å være en god arbeidsgiver for skoleungdom som gjerne har museet som første arbeidsplass. Vi er også opptatt av at våre leverandører av varer og tjenester overholder etiske retningslinjer og respekt for arbeids- og menneskerettigheter. Rapporten *Redegjørelse i forhold til Åpenhetsloven* er publisert på museets nettsider: www.vestagdermuseum.no/forsiden/om-museet/apenhetsloven/. Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år.

Vest-Agder-museet arbeider kontinuerlig for å redusere og unngå risiko forbundet med økonomiske forhold, misligheter og korrupsjon. For å oppnå dette gjennomfører museet årlige risikoanalyser knyttet til slik risiko. Museets økonomireglement definerer rutiner for hvordan risikoen kan identifiseres og reduseres.

Museet er underlagt *Lov om offentlige anskaffelser* og følger denne når det gjelder innkjøp innenfor lovens virkeområde. Både åpenhet rundt arbeidsforhold og klima- og miljøkrav legges til grunn ved valg av leverandører i museets anskaffelser. Vest-Agder-museet følger *Offentleglova* når det gjelder innsyn i museets virksomhet.

PÅVIRKNING AV DET YTRE MILJØ

D/S Hestmanden har oljefyrt dampkjele og forurener noe under seiling. Ved kai er skipet koblet til landstrøm for å begrense utslippene. Setesdalsbanens damplokomotiv fyres med ved og kull og utslipp i forbindelse med museumstogkjøring er uunngåelig. På Sjølingstad Uldvarefabrik forekommer utslipp fra fyrkjelen, mens alt vaskevann som kan forårsake forurensning går gjennom renseanlegget før utslipp. Det jobbes for tiden med å erstatte oljefyring med elektrisk fyrkjele på Sjølingstad og pågående ENØK-kartlegging på Setesdalsbanen vil trolig gi konkrete forbedringstiltak med betydning også for det ytre miljø. Utover dette bidrar ikke museets avdelinger til skadelig påvirkning av det ytre miljøet.

Samfunnsansvar, opplæring

Vest-Agder-museet er opptatt av å oppfylle sitt brede samfunnsoppdrag på best mulig måte. Når det gjelder opplæring utover tilbudene som gis i opplegg til skoler og barnehager, samarbeider museet med en rekke forskjellige aktører. Gjennom programmet «Humanister i praksis» har 3 studenter på Universitetet i Agder fått praktisk erfaring i ulike typer museumsarbeid. I samarbeid med Fakultet for kunsthøgskolen, har 5 studenter i 2023 vært i praksis ved museets avdelinger under temaet «Formidlingspraksis». Det har også pågått et samarbeid mellom Kristiansand museum og 28 dramastudenter fra universitetet, med teater som virkemiddel i formidlingen av «det levende museet». Gimle Gård samarbeider med kunsthøgskolen på Universitetet i Agder om studentkonserter og med Kristiansand Katedralskole Gimle om elevprosjekter. Kristiansand museum samarbeider med Tangen videregående skole og har i 2023 gjennomført et kurs over to uker for å introdusere tømmererelever til historiske håndverksteknikker.

Kompetanseområdene i Vest-Agder-museet er i hovedsak rettet inn mot universitetsfag, og ikke i samme grad mot utdanning på videregående nivå. Museet har derfor hatt begrenset kompetanse og muligheter for å ta inn lærlinger. Når istandsettings- eller vedlikeholdsprosjekter settes ut eksternt stilles krav til bruk av lærlinger i anskaffelsene.

Vest-Agder-museet har stadig personer utplassert fra NAV og andre arbeidsmarkedsaktører til arbeids- og språktrening og andre tiltak. Museet ser på dette som en viktig del av samfunnsansvaret.

Utfordringer

ØKONOMISK HANDLINGSROM

Den tidligere EBA-reformen og senere lave indeksreguleringen sammenlignet med reell lønns- og prisvekst bidrar til å begrense museets økonomiske handlingsrom, særlig driftsoppgaver knyttet til bygningsrestaurering, formidling og forskning.

Museet legger ned et stort arbeid i å søke prosjektmidler, ekstra privat eller offentlig støtte til utstillinger, nybygg, større istandsettingsprosjekter eller andre utviklings- og fornyingsprosjekter. Vi lykkes jevnt over rimelig godt med dette. Utfordringen er imidlertid at det ikke gis slik støtte til driftsoppgaver og at prosjektfinansiering gir begrenset forutsigbarhet og utfordringer med å holde på kompetanse over tid.

Det begrensede økonomiske handlingsrommet gir særlig utfordringer på følgende områder:

1. Ivaretagelsen av antikvariske bygning og anlegg. Vest-Agder-museet forvalter 129 bygninger. Ca. 50 % av disse byggene har etterslep på vedlikehold. Utfordringene innen bygningsvern påpekes også i den nylig avsluttede eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen gjennomført av Agder Kommunerevisjon.

2. Generell lønnsutvikling i museet. På tross av et godt lønnsoppgjør for de ansatte i 2023 har lønnsutviklingen i museet over lengre tid vært svakere enn i andre sektorer, og det blir stadig mer utfordrende å rekruttere og beholde riktig kompetanse.
3. Formidlerressurser, særlig i Kristiansand.
4. Utvidelse av personalressursene ved «en-persons-avdelingene». Avdelinger med kun en ansatt er sårbare ved sykdom og nyrekrutteringer. Å være flere kollegaer er også viktig for et faglig utviklende og godt psykososialt arbeidsmiljø.

Styre og administrasjon arbeider for å øke statlig finansiering, samtidig som museet arbeider for å øke egeninntjening, både gjennom økte besøkstall, større salg til besøkende og gjennom tilskudd fra private stiftelser og fond.

Museet arbeider også aktivt med enøkiltak for å redusere kostnader til strøm og fyringsolje. Samtidig er det begrensninger i hvilke tiltak museet kan gjøre uten at det går på bekostning av byggenes antikvariske verdi. Jevn temperatur/oppvarming er også et viktig tiltak i bevaringen av bygningsmassen.

UNIVERSELL UTFORMING OG UTDATERTE MUSEUMSBYGG

Museene er del av den demokratiske infrastrukturen og kulturhistorien skal være tilgjengelig for alle. Flere av Vest-Agder-museets bygg og anlegg er helt eller delvis universelt utformet, langt fra alle. Tilrettelegging av antikvariske bygg og anlegg er kostnadskrevende og ofte i konflikt med andre føringer, men museet har en ambisjon om at størst mulig del av tilbudet skal være universelt utformet. Arbeidet for bedre universell utforming er forankret i museets strategiske plan.

NYTT MUSEUMSBYGG PÅ ODDERØYA

Vest-Agder-museet har i mange år arbeidet for nytt museumsbygg på Odderøya i Kristiansand. Bygget skal være et møtepunkt for kulturhistorisk interesserte personer og miljøer, men også være et møtepunkt mellom museet og miljøer som ikke tradisjonelt bruker museer. Sistnevnte ikke minst som del av museets samfunnsrollearbeid. Museet skal formidle regionens maritime historie, Kristiansands by- og regionhistorie og ha arealer til temporære- og vandretstillinger.

Gjennom tidligere avsetning fra Agder fylkeskommune og bevilgninger fra Cultiva, Sparebankstiftelsen SR-Bank, Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør og Kristiansand kommune er lokal og regional andel på plass. Nå gjenstår kun den statlige bevilgningen.

OVERFØRING AV HANDLINGSBÅREN KUNNSKAP – IMMATERIELL KULTURARV

Vest-Agder-museet arbeider med immateriell kulturarv på flere plan og forvalter mange teknisk-industrielle kulturminner som fremdeles er i drift, f.eks. Sjølingstad Uldvarefabrik, Setesdalsbanen og D/S Hestmanden. Her er den handlingsbårne (immaterielle) kunnskapen essensiell for å kunne ta vare på, drifte og vedlikeholde maskiner, infrastruktur og utstyr på en autentisk og bærekraftig måte. Det er viktig med kontinuitet i ansatte/frivillige og opplæring for å sikre denne kompetansen for fremtiden. Videreføring og dokumentasjon av handlingsbåren kunnskap er et satsningsområde i museet.

Økonomiske forutsetninger og fortsatt drift

Styret betrakter Vest-Agder-museets økonomiske situasjon som utfordrende. Det arbeides kontinuerlig for å oppnå økt økonomisk støtte fra offentlige tilskuddsyttere på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig hold, og for å øke museets egeninntjening.

ÅRETS RESULTAT

Årets inntekter i driftsregnskapet, inklusive prosjekttilskudd fra offentlige og private tilskuddsyttere utgjorde i 2023 kr. 96 895 723. Tilsvarende utgjorde årets driftsutgifter kr. 87 152 445. Til sammen gir dette, korrigert for avskrivninger og øvrige eksterne finanstransaksjoner, et netto driftsresultat på kr. 14 723 754.

AVVIK MELLOM ÅRSREGNSKAP OG REGULERT BUDSJETT 2023

I tabellen under redegjøres det for de mest betydelige avvikene mellom årsregnskap og regulert budsjett 2023, for museet samlet (alle beløp i kroner):

HOVEDTALL – INNTEKTER

Driftsinntekter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik regnskap 2023	Regnskap 2022
Tilskudd	84 052 290	81 180 786	2 871 504	74 683 124
Refusjoner inkl sykepenger	1 345 420	312 000	1 033 420	1 317 952
MVA krav drift-komp	232 733	-	232 733	233 768
Salgsinntekter	11 117 245	10 030 148	1 087 097	9 968 010
Leieinntekter	148 034	94 420	53 614	191 296
Sum driftsinntekter	96 895 722	91 617 354	5 278 368	86 394 150

Tilskuddene er i stor grad i henhold til regulert budsjett. Avviket mot regulert budsjett skyldes i hovedsak ikke budsjetterte tilskudd mottatt i siste tertial, herunder siste kontraktsfestede milepælsutbetaling til EU-prosjektet I-ON.

Refusjoner inkl. sykepenger: Vi budsjetterer ikke med refusjon grunnet generelt sykefravær. Årets refusjoner er på linje med fjorårets.

MVA krav drift-komp: Vi budsjetterer ikke med momskompensasjon. I takt med inntektsført momskompensasjon kostnadsføres tilsvarende beløp under driftsutgifter og dette får ingen resultateffekt. Momskompensasjon gjelder for avdelingene Tingvatn fornminnepark og Lista museum, og er på linje med fjorårets nivå og aktivitet.

Salgsinntekter: Salget er jevnt over noe bedre enn budsjettert som følge av høyere aktivitet enn forventet på slutten av året. Dette gjelder spesielt billettinntekter ved Kristiansand museum, som følge av godt besøkte arrangement og økt antall cruise-anløp. Salgsinntekter er i andel av totale inntekter på samme nivå som for 2022 med 11,5 %, men salgsinntektene i kroner økte med 1,1 millioner fra 2022 (11 %).

Leieinntekter: Knytter seg til utleie av lokaler i forbindelse med arrangement. Ved Odderøya museumshavn har det vært høyere aktivitet enn budsjettert.

HOVEDTALL – DRIFTSUTGIFTER

Driftsutgifter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik regnskap 2023	Regnskap 2022
Lønn og sosiale utgifter	47 062 309	51 909 810	-4 847 501	47 357 834
Driftsutgifter	18 935 357	14 410 821	4 524 536	13 735 931
Varekjøp	3 193 916	3 880 528	-686 612	2 470 668
Forbruksvarer og tjenester	3 053 133	3 052 964	169	3 626 881
Vedlikehold og utvikl. driftsmidler	8 708 862	9 863 668	-1 154 806	8 592 579
Inventar og utstyr	1 612 932	1 512 196	100 736	1 196 754
Aktiviteter/Prosjekter	1 964 731	2 929 769	-965 038	2 104 638
Mva betalt komp.ordningen	232 733	0	232 733	233 768
Avskrivninger	2 388 472	0	2 388 472	2 348 402
Sum driftsutgifter	87 152 445	87 559 756	-407 311	81 667 454

Lønn og sosiale kostnader: Lavere lønnskostnader enn budsjettet grunnet vakante stillinger og positivt premieavvik for pensjon.

Driftsutgifter: Driftsutgifter er høyere enn budsjett, i hovedsak knyttet til ikke budsjetterte, men kontraktsfestede utbetalinger til partnere ved EU-prosjektet I-ON, samt ikke budsjetterte revisjonskostnader for samme. Prosjektkostnader i form av konsulentkostnader ved avdeling Setesdalsbanen, budsjettert som vedlikeholdskostnader, bidrar også til avviket.

Varekjøp: Avvik mot budsjett skyldes jevnt over at alle avdelingene har foretatt mindre innkjøp enn forventet for siste tertial i regulert budsjett.

Vedlikehold og utvikling driftsmidler: Noe lavere vedlikeholdskostnader sammenlignet med regulert budsjett, i hovedsak grunnet prosjektkostnader ført som konsulenttjenester ved Setesdalsbanen, som var budsjettert som vedlikeholdskostnader.

Aktiviteter/prosjekter: Lavere utgifter i 2023 til egne utstillingskostnader, i hovedsak grunnet lavere aktivitet enn budsjettet i Fagseksjonen og ved avdeling D/S Hestmanden, samt ved avdeling Lista museum, der åpningsdatoen for Amerikautstillingen og dermed kostnader er skjøvet noe frem i tid.

Avskrivninger: Det er ikke budsjettert med avskrivninger for 2023. I takt med faktisk førte avskrivninger inntektsføres tilsvarende beløp under finanstransaksjoner, slik at kostnadsførte avskrivninger ikke får resultat effekt.

FINANSINNTEKTER

Renteinntekter og andre finansinntekter utgjør i alt kr. 2 619 820 mot regulert budsjett kr. 1 200 000, som følge av høyere rentesatser og valutagevinst på innestående midler i Sparebank 1-SR bank.

Renteutgifter og andre finansutgifter utgjør kr. 27.815 og skyldes valutatap ved innkjøp og morarenter og gebyrer for forsinket betaling.

DISPONERING AV DRIFTSRESULTAT

Disponering	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik regnskap 2023	Regnskap 2022
Overføring til investering	6 070 243	4 825 381	1 244 862	10 470 834
Avsetning til bundne driftsfond	4 351 674	4 854 000	-502 326	842 959
Bruk av bundne driftsfond	-4 044 298	-4 325 552	281 254	-5 320 593
Avsetninger til disposisjonsfond	8 346 136	1 839 224	6 506 912	7 159 818
Bruk av disposisjonsfond	0	-1 935 455	1 935 455	-4 784 666
Sum disponeringer av netto driftsresultat	14 723 755	5 257 598	9 466 157	8 368 352

Overføring til investering er høyere enn forutsatt i budsjett, da fremdrift og aktivitet for Kristiansand museum med istandsetting av årestua og arbeid med ny vognhall på Setesdalsbanen er høyere enn forutsett. Prosjektene finansieres av bundet driftsfond og øvrige tilskudd gitt over drift.

Avsatt til bundne driftsfond er kr. 4 351 674. Det er 0,5 mill. kroner lavere enn budsjett, noe som skyldes i hovedsak at budsjettet forutsatte at tilskuddet til lokomotiv nr. 5 ved Setesdalsbanen på 4 mill. kroner fra Kulturdepartementet i sin helhet ville bli satt på fond, mens 0,4 mill. kroner av midlene allerede ble brukt i 2023.

Bruk av bundne driftsfond utgjør kr. 4 044 298 og er generelt i tråd med budsjett.

Årsregnskapet er avsluttet iht økonomiforskriftens kapittel 4, og bruk av disposisjonsfond i henhold til budsjett er strøket for å redusere mindreforbruk. Bevegelser på disposisjonsfond er i sin helhet ført som avsetning til disposisjonsfond. Se forøvrig noteopplysning nr 14 om budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for mer detaljer.

Bevegelser i 2023 på disposisjonsfond gir en positiv effekt på kr. 8.436.136, her under 3,9 mill. kroner til disposisjonsfond på avdeling D/S Hestmanden for fremtidig dokking og 3,4 mill. kroner i avsetning til administrasjonens disposisjonsfond. Kanonmuseet har i 2023 nedbetalt sitt negative disposisjonsfond (forskuttering finansiering av nytt publikumsbygg), og fagseksjonen har nedbetalt sin andel av finansieringen av nytt verksted.

HOVEDTALL – INVESTERINGSREGNSKAP

Investeringsregnskap	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik regnskap 2023	Regnskap 2022
Investering i inventar/Utstyr	376 561	240 000	136 561	902 025
Investering i bygg og anlegg	10 677 684	8 225 381	2 452 303	11 422 337
Investering i EK innskudd KLP	121 264	110 000	11 264	104 280
Investering i aksjer	50 000	0	50 000	0
Sum Investeringerutgifter	11 225 509	8 575 381	2 650 128	12 428 643
Kompensasjon for merverdiavgift	474 963	0	474 963	57 362
Tilskudd og refusjoner vedr investeringer	3 434 660	3 050 000	384 660	880 274
Sum investeringsinntekter	3 909 623	3 050 000	859 623	937 636
Overført fra Driftsregnskapet	6 070 243	4 825 381	1 244 862	10 470 834
Avsetning til bundne inv. Fond	800 000	0	800 000	0
Bruk av bundet investeringsfond	2 045 644	700 000	1 345 644	1 020 173
Sum overføringer fra drift og netto avsetninger	7 315 886	5 525 381	1 790 506	11 491 007

Investeringene i 2023 knytter seg i hovedsak til nytt renseanlegg på Sjølingstad Uldvarefabrik, brann- og innbruddsalarm og bygningsvern på Kristiansand museum, sikringsanlegg, bygningsvern og ny vognhall på Setesdalsbanen, arbeid med nytt museumsbygg og ny flytende utstilling på Odderøya, restaurering av Waages hus i Farsund, samt arbeid med publikumsfasiliteter og etablering av landstrømanlegg til D/S Hestmanden. Avviket mot budsjett skyldes i hovedsak at kostnadene knyttet til renseanlegg for Sjølingstad

Uldvarefabrik ikke var budsjettet, at arbeidet med ny vognhall ved Setesdalsbanen hadde større fremdrift enn budsjettet, og det samme for rehabiliteringen av Waages hus i Farsund.

Investeringsstilskudd er noe høyere enn budsjettet og avviket utgjøres av tilskudd som er tatt til inntekt for prosjekter der vi har tilsagn om tilskudd, der disse er ikke utbetalt enda.

Midler overført fra driftsregnskapet utover budsjett gjelder i hovedsak investering i bygningsvern ved Kristiansand museum og ny vognhall på Setesdalsbanen, der kostnadspådraget er høyere enn forventet.

Avviket på bruk av investeringsfond skyldes hovedsakelig at midler til investeringer i forbindelse med nytt museumsbygg på Odderøya i budsjettet var satt av som bundet driftsfond, mens det i regnskapet er finansiert med bundet investeringsfond.

GRUNNLAG FOR VIDERE DRIFT

Vest-Agder-museets egenkapital ved utgangen av 2023 utgjorde 115,9 millioner kroner, hvorav kapitalkonto utgjør 76,7 millioner kroner, og der fri egenkapital avsatt i disposisjonsfond utgjør 23,5 millioner kroner. 12,1 millioner kroner er avsatt i bundne driftsfond, og 2,5 millioner kroner er avsatt i bundne investeringsfond. Styret anser museets likviditet for å være god.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter et korrekt uttrykk for selskapets resultat i 2023 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Utover det som framgår av årsregnskapet, kjenner styret ikke til andre forhold vedrørende selskapets drift som skulle vært tatt med i regnskapet. Styret anser at offentlige bevilgninger benyttes i tråd med gitte forutsetninger.

Grunnet den reelle nedgangen i statlige driftsmidler, har Vest-Agder-museet svært begrenset økonomisk handlefrihet innenfor ordinære driftsmidler. Museets handlingsrom knyttet til vedlikehold, utstillinger, nybygg og andre utviklings- og fornyingsprosjekter er basert på prosjekttilskudd. Museet satser videre på økt egeninntjening og muligheten for å innhente offentlige og private prosjektmidler. Styret og ledelsen i museet mener derfor at forutsetningen for fortsatt drift og utvikling av museet er til stede. Årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning.

Styret sier takk til ansatte, frivillige og samarbeidspartnere

Styret takker alle dedikerte ansatte og frivillige for stor innsats i 2023. Flere viktige prosjekter har blitt fullført gjennom året og det er satt nok en gang satt publikumsrekord!

Videre vil styret rette en stor takk til venneforeninger og eierstiftelser for godt og konstruktivt samarbeid.

Vest-Agder-museet sier også takk til så vel offentlige som private tilskudds- og bidragsytere for støtte og samarbeid i året som har gått.

Kristiansand, 28. februar 2024

Styret i Vest-Agder-museet IKS
(signeres elektronisk)